

OULUN SUOMALAISEN YHTEISKOULUN LUKION OHJAUSUUNNITELMA 2023 - 2024

1. OHJAUKSEN KESKEISET KÄSITTEET

Ohjaus on koko kouluyhteisön toteuttamaa toimintaa, joka toteutuu opiskelijan näkökulmasta läpi koko lukioajan, monenlaisissa tilanteissa. Ohjauksen työnjako on kuvattu tarkemmin myöhemmin tässä ohjaussuunnitelmassa. Hyvä ohjaus on riittävää ja monipuolista. Se tukee aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta sekä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä ja jokaisella on oikeus ohjaukseen. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija.

Opinto-ohjaus on opinto-ohjaajan toteuttamaa toimintaa. Lukiolainen saa opinto-ohjausta opinto-ohjauksen oppitunneilla, pienryhmissä sekä henkilökohtaisessa ohjauksessa. Opinto-ohjaus sisältää kasvun, kehityksen ja toimintakyvyn tukemisen, oppimisen- ja opiskelutaidot sekä jatko-opinto- ja urasuunnittelutaidot.

Vertaisohjaus on yksi ohjauksen muoto, jossa opiskelijat toimivat toisilleen apuna ja tukena. Vertaisohjaus toteutuu usein spontaanisti esim. luokkatilanteissa.

Sukupuolittainen ohjaus perustuu herkkyydelle tunnistaa yksilöllisyys ja persoonallisuus jokaisessa opiskelijassa. Ohjauksessa pyritään tunnistamaan sukupuolittavia yhteiskunnallisia tekijöitä ja pyritään purkamaan niitä sukupuolten tasa-arvoa rakentaen. Hyväksytään myös sukupuolten moninaisuus.

Esteettömyys liittyy yhdenvertaisuuteen. Esteettömyyteen kuuluu mahdollisuus oppia ja opiskella yksilöllisten kykyjen mukaisesti. Tämä edellyttää paitsi opiskelijoiden tuen tarpeiden myös heidän vahvuuksiensa tunnistamista. Tältä pohjalta opiskelijan kanssa voidaan suunnitella opintoja realistiselta pohjalta.

Saavutettavuus liittyy läheisesti tiedottamiseen ja siihen että ohjaus ja siihen liittyvä informaatio on tarjolla niin, että se on kaikkien saavutettavissa, helposti ja selkeästi.

Nivel- ja siirtymävaiheella tarkoitetaan opintojen vaiheita, joissa opiskelija siirtyy oppilaitoksesta toiseen, esimerkiksi peruskoulusta lukioon tai lukiosta jatko-opintoihin. Se voi tarkoittaa myös siirtymää lukiosta toiseen tai lukiosta ammatilliseen oppilaitokseen.

2. OHJAUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Ohjaustoiminta Oulun kaupungin lukioissa muodostaa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan.

Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelua tuetaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajien, opettajien,

opinto-ohjaajan, rehtorin ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa. Ohjaus on koko kouluyhteisön tehtävä.

3. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN OULUN KAUPUNGIN LUKIOISSA SEKÄ OHJAUKSEN TOIMIJAT JA TYÖNJAKO

Jokaisessa lukiossa on opinto-ohjaaja tai opinto-ohjaajia, riippuen opiskelijamäärästä. Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija, jolla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Oulun kaupungin lukioissa ohjaus järjestetään pääosin lukio-opintojen aikaisena ohjauksena, jonka toteutuminen kuvataan tarkemmin lukiokohtaisessa ohjaussuunnitelmassa (luku 5). Jos opiskelija ei ole saanut lukion oppimäärän suorittamisen jälkeen jatko-opiskelupaikkaa, hänellä on oikeus saada ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen suorittaminen suoraan lukion jälkeen jatkaa oikeutta osallistua ohjaukseen vuodella.

Oulun kaupungin lukioissa noudatetaan koko koulu ohjaa-mallia ja ohjaus on henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Seuraavassa on kuvattu ohjauksen toimijat ja työnjako.

OPISKELIJA

- On ohjausprosessin aikana vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva toimija.
- Kehittää opintojen aikana oppimaan oppimisen taitojaan.
- Oppii hankkimaan tietoa jatkokoulutuksesta ja työelämästä siten, että opiskelija voi tehdä itselleen parhaiten sopivia suunnitelmia koulutus- ja työuransa suhteen.
- Suunnittelee henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa ja ylioppilaskirjoitussuunnitelmansa yhdessä ryhmäohjaajan, aineenopettajien, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.
- Rakentaa ohjauksessa tulevaisuuttaan yksilöllisten toiveidensa mukaisesti.

REHTORI/APULAISREHTORI

- Luo edellytykset onnistuneelle ohjaustoiminnalle.
- Huolehtii, että koko henkilöstö on tietoinen ohjauksen toteuttamisen periaatteista ja tavoitteista.
- Tekee hallinnolliset päätökset (esim. opiskelijaksi otto, opintojen keskeyttäminen väliaikaisesti, toistaiseksi tai kokonaan, opiskelijan erottaminen määräajaksi tai kokonaan, todistukset, osaamisen tunnustaminen).
- Huolehtii siitä, että ohjauksen eri osa-alueita arvioidaan säännöllisesti.
- Laatii opintotarjottimen.
- Myöntää poissaolot 5 vuorokautta ylittävältä ajalta (esim. pitkät sairauspoissaolot, vaihto-opintovuosi).
- Vastaa ylioppilastutkinnosta (esim. tiedottaminen ja ohjeistaminen, ilmoittautuminen, osallistumisoikeudet, erityisjärjestelyt).
- *OSYKissa on sovittu, että opinto-ohjaaja Mervi Kela vastaa hyvinvointiryhmän koordinoimisesta.*

- *OSYKissa apulaisrehtori vastaa yhdessä rehtorin kanssa ylioppilaskirjoituksiin liittyvistä järjestelyistä. Apulaisrehtori vastaa myös ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyistä. Hän vastaa erityisjärjestelyistä myös uusinta- ja korotuskuulusteluihin liittyen. Apulaisrehtori kuuluu OSYKin opiskeluhuoltoryhmään sekä koordinoi vanhempaintoimikunnan toimintaa.*

KOULUSIhteeri

- Tekee KELAn ja muiden tukitahojen myöntämien tukien hakemista varten opiskelijalle todistukset (esim. opintotuki, koulumatkatuki).
- Kirjaa opintosuoritukset Primukseen.
- Koski, Wilma ja Primus -järjestelmiin liittyvistä tehtävistä sovitaan koulukohtaisesti.
- YO-ilmoittautumiseen liittyvistä asioita sovitaan koulukohtaisesti.

AINEENOPETTAJA

- Ohjaa opetusryhmänsä opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelutaidoissa ja opistekniikoissa.
- Huomioi opetusryhmänsä erilaisia oppijoita.
- Antaa tukiovetusta.
- On selvillä oman oppiaineensa jatko-opintomahdollisuuksista sekä tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksia. Opiskelijan yrittäjäyys - ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja (esim. yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa, vierailut).
- Ohjaa oman oppiaineensa ylioppilastutkinnon kokeen sisältöihin ja käytänteisiin sekä kokeeseen valmistautumiseen.
- Seuraa ja tukee opiskelijan opintojen etenemistä omassa opetuksessa sekä välittää palautetta siitä opiskelijan lisäksi ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajalle ja huoltajille (esim. poissaolot, työskentelyn ja osaamisen arviointi).
- Kun aineenopettajalla herää huoli opiskelijasta, hän voi ottaa huolen puheeksi opiskelijan kanssa. Tarvittaessa aineenopettajalla on mahdollisuus saada konsultaatiotukea opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta ja / tai opiskeluhuollon työntekijöiltä.
- Tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oman oppiaineensa näkökulmasta.
- Tekee ohjausyhteistyötä pedagogisten ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa.

RYHMÄNOHJAAJA

- Toimii oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana.
- Käynnistää oman ohjausryhmänsä ryhmäytymisprosessin sekä perehdyttää opiskelijat lukion käytänteisiin ja toimintatapoihin.
- Myöntää poissaolot enintään 5 vuorokauden ajalle.
- Seuraa oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä, valintojen toteutumista ja läsnäoloa sekä puuttuu mahdollisiin ongelmiin ja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijaan ja huoltajiin (esim. poissaolot, hidas opintojen edistyminen, T/K/4-merkinnät).
- Kun ryhmänohjaajalla herää huoli opiskelijasta, voi hän ottaa huolen puheeksi opiskelijan kanssa. Tarvittaessa ryhmänohjaajalla on mahdollisuus saada konsultaatiotukea opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta ja / tai opiskeluhuollon työntekijöiltä.

- Seuraa oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden ylioppilastutkinnon etenemistä yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja rehtorin kanssa.
- Pitää ryhmänohjauksen tunnit/tuokit ja tiedottaa ohjausryhmänsä opiskelijoille ajankohtaisista asioista. Koulukohtaisesti sovitaan muista tehtävistä (esim. ryhmänohjaajan haastattelusta).
- Tekee yhteistyötä oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Ottaa tarvittaessa yhteyttä ryhmänsä opiskelijan huoltajaan opiskelijakohtaisissa huolta herättävissä tilanteissa.
- Tekee ohjausyhteistyötä pedagogisten ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa.
- *OSYKissa ryhmänohjaajat haastattelevat ryhmänsä opiskelijat 1. ja 2. lukuvuotena. Ensimmäisenä vuonna haastattelu kannattaa tehdä 2. periodissa ja 2. vuonna keväällä. Ryhmänohjaajat osallistuvat esimerkiksi ensimmäisenä vuonna ryhmäytymispäivään opiskelijoiden kanssa sekä pitävät ryhmänsä ryhmänohjaustuokit.*

Ryhmänohjaajat seuraavat ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja käyvät tilanteen läpi joka jakson jälkeen olevassa opo-ryhmänohjaaja palaverissa. Ryhmänohjaaja seuraa aktiivisesti ryhmänsä opiskelijoiden poissaoloja ja on yhteydessä huoltajiin tarpeen mukaan. Yli 18-vuotiaan opiskelijan vanhempiin voi olla yhteyksissä opiskelijan luvalla.

ERITYISOPETTAJA

- Tukee opiskelutaitojen vahvistamista, osallistuu opiskelutaitojen opettamiseen ja ohjaa opiskelijaa käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa.
- Tukee ja vahvistaa opiskelijan myönteistä kuvaa itsestään oppijana.
- Osallistuu tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojen suunnitteluun (esim. selvittää opiskelijoiden lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia ja auttaa löytämään niihin tukitoimia).
- Vastaa digilukiseulojen ja muiden testien tekemisestä sekä lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden lausunnosta (YTL) ja siihen liittyvän pedagogisen tuen suunnitelman kirjoittamisesta ylioppilastutkintoa ja opintojen suunnittelua varten. Koulukohtaisesti sovitaan, miten tämä toteutetaan.
- Yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa tunnistaa tukea tarvitsevat opiskelijat.
- Konsultoi tarvittaessa aineenopettajia erityisopetukseen liittyvissä asioissa.
- Osallistuu oman ammattialansa asiantuntijana opiskeluhuoltoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhuoltoon.
- Opiskelijan kannalta on keskeistä taata oppimisen esteettömyys, saavutettavuus ja yhdenvertainen asema, ennaltaehkäistä oppimisen vaikeuksia sekä tunnistaa tuen tarpeet varhaisessa vaiheessa.

OPISKELUHUOLLON HENKILÖSTÖ

- Lukion opinto-ohjauksen tavoitteena on varmistaa, että opiskelija saa ohjausta ja tukea siten, että hän selviytyy ja etenee opinnoissaan suunnitelmien mukaisesti.

- Tavoitteen toteutumiseksi tehdään yhteistyötä tarvittaessa opiskeluhoillon kuraattorin ja psykologin sekä opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin kanssa. Ohjauksen yhteydessä konsultoidaan tarvittaessa opiskeluhoillon työntekijöitä.
- Opiskeluhoillon henkilöstön tehtävät on kuvattu opiskeluhoillon suunnitelmassa. *OSYKin opiskeluhoiltosuunnitelma löytyy koulun kotisivuilta.*
- *OSYKin opiskeluhoiltoryhmä eli hyvinvointiryhmä kokoontuu vähintään kahdeksan kertaa lukuvuodessa. OSYKin opiskeluhoiltoryhmään kuuluvat rehtori, apulaisrehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, lukiokuraattori ja – psykologi, terveydenhoitaja, seurakunnan nuorisotyöntekijä, opettajajäsen ja opiskelijajäsenet.*

OPISKELIJATUUTORI

- Pääsääntöisesti toisen vuoden opiskelija, joka on saanut tehtävänsä koulutuksen. Koulukohtaisesti sovitaan, miten tuutoreiden koulutus toteutetaan.
- Toimii yhteistyössä tuutoroinnista vastaavan opettajan, opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa.
- Opastaa ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukio-opiskelun käytänteissä. Koulukohtaisesti sovitaan näistä käytännöistä.
- Perehdyttää lukion toimintakulttuuriin.
- Tutustuttaa opiskelijoita toisiinsa ja on mukana ryhmäytymisessä.
- Osallistuu lukion markkinointi- ja esittelytilaisuuksiin.

OPINTO-OHJAAJA

- Ohjaa opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa henkilökohtaisessa tai ryhmä- ja luokkamuo- toisessa opinto-ohjauksessa (esim. opinto-ohjauksen moduulit).
- Ohjaa opiskelijaa lukio-opintojen aikana (esim. henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinta ja päivittäminen sekä ylioppilaskirjoitussuunnitelman laadinta), myös silloin, kun opinnot ovat väliaikaisesti keskeytyneet tai opiskelija on erotettu määräajaksi.
- Tukee opiskelijaa tunnistamaan vahvuutensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä.
- Auttaa opiskelijaa tunnistamaan erilaisia jatko-opintomahdollisuuksia sekä kehittää opiskelijan taitoja arvioida omia vahvuuksiaan ja voimavarojaan suhteessa näihin mahdollisuuksiin ja tuleviin siirtymävaiheisiin (esim. jatko-opinto- ja urasuunnitelman laadinta).
- Tekee ohjausyhteistyötä pedagogisten (esim. aineenopettajat, erityisopettaja) ja opiskeluhoillon toimijoiden kanssa.
- Tekee ohjausyhteistyötä jatko-oppilaitosten edustajien sekä työelämä-, koulu – ja muiden toimijoiden kanssa.
- Osallistuu ohjauksen asiantuntijana opiskeluhoiltoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhoiltoon.
- Osallistuu Oulun kaupungin Opotiimin toimintaan.
- Tiedottaa ajankohtaisista ohjauksellisista asioista (esim. yhteishaku ja jatko-opintotilaisuudet) saavutettavuuden huomioiden.
- Tekee yhteistyötä huoltajien kanssa yhdessä ryhmänohjaajien kanssa.

- Tekee ilmoitukset Valpas-palveluun oppivelvollisista nuorista, jotka ovat keskeyttäneet lukio-opinnot eivätkä ole aloittaneet opintoja toisaalla.
- Tekee ilmoitukset etsivään nuorisotyöhön ei-oppivelvollisista nuorista, jotka ovat keskeyttäneet lukio-opinnot eivätkä ole aloittaneet opintoja toisaalla.
- *OSYKissa opinto-ohjaajat pitävät opetussuunnitelmien mukaiset opinto-ohjauksen oppitunnit sekä antavat henkilökohtaista ohjausta. Jokaiselle ohjausryhmälle on nimetty oma opinto-ohjaaja. Opinto-ohjaajat myös järjestävät erilaisia tapahtumia, esimerkiksi jatko-opintoesittelyjä, Urapolku-tapahtumat, infot jne.*
- *Opinto-ohjaajat osallistuvat hyvinvointiryhmän kokouksiin. On sovittu, että opinto-ohjaajista Ari Forstén koordinoi tutortoimintaa, Mervi Kela opiskeluhoitotyötä ja Krista Kautto ryhmänohjausta.*

4. OHJAUS SIIRTYMÄVAIHEISSA

Perusopetuksesta lukioon

Ohjauksen merkitys korostuu nivel- ja siirtymävaiheissa. Oulun kaupungin lukiot antavat tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille. Oulun kaupungin lukioissa järjestetään vuosittain vanhempainilta, jonka tarkoitus on esitellä lukio-opintoja huoltajille ja peruskoulun päättävälle opiskelijalle. Oulun kaupungin lukioissa järjestetään Avoimet ovet –tapahtuma kahden päivän ajan peruskoulun päättävälle oppilaille. Oppilas- ja opiskelijahuollollisen pedagogisen tiedonsiirron tavoitteena on tukea nuoren siirtymistä perusopetuksesta lukioon ja edesauttaa opintojen joustavaa aloittamista. Tiedonsiirrolla on tavoitteena tukea opiskelijan onnistumista ja hyvinvointia sekä auttaa lukioita ennakoimaan opiskelijan pedagogisen tuen tarvetta.

Tiedot opiskelijan peruskoulun aikana saamasta pedagogisesta tuesta siirretään luottamuksellisesti, opiskelijan etu huomioiden yhteistyössä huoltajien kanssa (1288/2013 Perusopetuslaki, 40§). Tavoitteena on opiskelijoiden opiskelun tukemisen kannalta olennaisen tiedon siirtäminen. Lainsäädäntö erottaa toisistaan *perusopetuslaissa säädetyn oppimisen ja koulunkäynnin tuen ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyn opiskeluhuollon* (1288/2013 Lakiperusopetuslain muuttamisesta 40 §, 1287/2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki). Oppilas- ja opiskeluhuoltoon siirtyvästä tiedonsiirrosta vastaavat oppilas- ja opiskeluhuollon työntekijät.

Oulun kaupungissa perusopetuksen ja toiseen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa on sovittu, että pedagogiseen tukeen liittyvä tieto siirretään tiedonsiirtolomakkeella tarvittaessa ja aina silloin, kun tiedonsiirto on tärkeää oppilaan jatko-opintojen aloittamisen ja etenemisen kannalta. Tiedonsiirtoa varten on laadittu lomake Oppimisen ja opiskelun pedagoginen tuki peruskoulun päättyessä. Tiedonsiirrosta on sovittu perusopetuksen kanssa seuraavasti:

- Lomake täytetään perusopetuksessa yhdessä oppilaan, huoltajien ja tarvittavien opettajien kanssa.
- Nuorelle/huoltajille annetaan kopio lomakkeesta kotiin. Alkuperäinen lomake jää perusopetuksen koululle.
- Nuori/huoltaja(t) toimittaa lomakkeen uuteen oppilaitokseen.
- Perusopetuksen opinto-ohjaaja lähettää lomakkeesta kopion sen oppilaitoksen opinto-ohjaajalle, mihin oppilas siirtyy peruskoulusta heti syyslukukauden alussa.
- Mikäli lomakkeen on täyttänyt perusopetuksessa erityisopettaja, hän lähettää kopion lomakkeesta sen oppilaitoksen erityisopettajalle, mihin oppilas siirtyy peruskoulusta.
- Lomakkeen tiedot otetaan käyttöön jatko-opinnoissa. Tarvittaessa pidetään lisäksi opiskelijakohmainen tiedonsiirtopalaveri.

Oulun kaupungin lukioissa on lisäksi käytössä Tietoja ohjausta varten -lomake. Opiskelija täyttää lomakkeen lukio-opintojen alussa yhdessä huoltajien kanssa opinto-ohjauksessa. Lomakkeen tietoja käytetään opiskelijan ohjauksessa. Tavoitteena on auttaa ja tukea opiskelijaa lukio-opintojen aloittamisessa. Lomake on opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja oman ryhmänohjaajan käytettävissä, erikseen lukiossa sovitulla tavalla. Nuorella ja hänen huoltajillaan on mahdollisuus kertoa lomakkeella peruskoulun aikaisen opiskelun sujumisesta ja mahdollisista tukitoimista.

Lukio-opintojen keskeytyessä

Lukion opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat ja/tai rehtori tarjoavat opiskelijalle ohjausta, mikäli opinnot ovat vaarassa keskeytyä. Yhteistyötä tehdään aina alle 18-vuotiaiden kohdalla myös huoltajien kanssa. Ensin

selvitetään opiskelijan saamien tukitoimien riittävyys. Seuraavaksi selvitetään, onko opintojen jatkaminen mahdollista tukitoimia lisäämällä tai muuttamalla tai vaihtoehtoisilla suoritus tavoilla. Tarvittaessa tehdään muutoksia opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Mikäli opiskelija haluaa keskeyttää opinnot, häntä ohjataan uuden opiskelupaikan hakemisessa. Kun opiskelija ottaa vastaan uuden opiskelupaikan ja aloittaa opintonsa siellä, opinto-ohjaaja huolehtii, että tiedot opiskelijan saamasta pedagogisesta tuesta siirtyvät luottamuksellisesti, opiskelijan etu huomioiden uuteen oppilaitokseen.

Mikäli oppivelvollinen opiskelija ei jatka opintojaan toisessa oppilaitoksessa, opinto-ohjaaja tekee ilmoituksen Valpas-järjestelmään ja opiskelija siirtyy oppivelvollisuudesta vastaavan opinto-ohjaajan ohjattavaksi. Lukion opinto-ohjaaja jatkaa yhteistyötä hänen kanssaan tarpeen mukaan.

Mikäli **täysi-ikäinen** opiskelija ei jatka opintojaan toisessa oppilaitoksessa, hänet ohjataan nuorisolain (2010/693, 7c§) mukaisesti etsivän nuorisotyön ohjauspalveluihin. Lain mukaan koulutuksen järjestäjän on luovutettava 18-24-vuotiaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot nuoren kotikunnan etsivää nuorisotyötä varten, mikäli nuori keskeyttää opinnot lukiokoulutuksessa. Tietojen luovuttaminen tehdään yhteistyössä nuoren ja (oppivelvollisuuden siirtymävaiheessa) alaikäisen nuoren kohdalla myös hänen huoltajiensa kanssa. Myös huoltajat tai nuori itse voivat olla suoraan yhteydessä etsivään nuorisotyöhön. Opinto-ohjaaja jatkaa yhteistyötä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa tarpeen mukaan.

Lisäksi koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa tiedot opinnot keskeyttävästä oppivelvollisesta nuoresta. Nuoren tiedot voi luovuttaa virallisen, valtakunnallisen yhteysetsivään.fi -yhteydenottojärjestelmän kautta, asui nuori missä kunnassa tahansa.

Ohjaus lukio-opintojen jälkeen

Opiskelijalla on vielä vuoden ajan valmistumisestaan oikeus saada jatko-ohjausta omasta lukiostaan. Mikäli hän suorittaa varusmies- tai siviilipalveluksen suoraan lukion jälkeen, oikeus ohjauksen saamiseen omasta lukiosta pitenee palvelusta vastaavalla ajalla. Oulun kaupungissa lukiosta valmistunut opiskelija, joka ei vielä ole saanut jatko-opintopaikkaa, voi hakeutua ohjaukseen myös Byströmin Ohjaamoon.

5. OHJAUKSEN SISÄLLÖT, MENETELMÄT JA TYÖTAVAT

Opintojaksomuotoisen opetuksen ja ohjauksen sisällöt on kuvattu valtakunnallisen opetussuunnitelman luvussa 6.2.1. Menetelmät ja työtavat vaihtelevat opintojaksojen toteutuksessa lukioittain. Työtapoina voi olla esimerkiksi tehtäviä, keskusteluja, opettajajohtoista opetusta, ryhmätöitä, vierailijoiden pitämiä esityksiä ja vierailuita. Opinto-ohjauksen opintojaksoilla voi olla käytössä oppikirja.

Henkilökohtaisen ohjauksen sisällöt lähtevät yleensä ohjaukseen hakeutuvan opiskelijan tarpeista ja lähtökohdista. Ohjauksen sisällöt voivat liittyä myös opiskelijan opintojen vaiheeseen esimerkiksi opintojaksovalintoihin. Henkilökohtaisessa ohjauksessa käsitellään myös opiskelijan opiskelusuunnitelmaa, ylioppilastutkintosuunnitelmaa ja jatko-opinto- ja urasuunnitelmaa. Opiskeluun liittyvien kysymysten lisäksi ohjauksessa voidaan käsitellä opiskelijan elämäntilannetta ja hyvinvointia. Henkilökohtaisen ohjauksen menetelmät ovat pääasiassa keskusteluun pohjautuvia. Myös erilaisia tehtäviä ja testejä voidaan käyttää apuna. Ohjauskeskustelun tarkoitus on auttaa opiskelijaa tekemään itseään koskevia päätöksiä ja lisätä hänen toimijuuttaan.

Ohjauksen muotoina voidaan käyttää myös pienryhmäohjausta ja vertaisohjausta. Pienryhmäohjauksessa opiskelija voi käsitellä itselleen tärkeää asiaa yhdessä sekä opinto-ohjaajan että vertaisten kanssa. Vertaisohjauksessa opiskelijat käsittelevät annettua teemaa ilman opinto-ohjaajan aktiivista osallistumista ohjausprosessiin. Molempia työmuotoja voi käyttää missä tahansa lukio-opintojen vaiheessa ja mihin tahansa teemaan liittyen.

Verkko-ohjauksen avulla voidaan toteuttaa kaikkia edellä mainittuja ohjausmuotoja, joko osittain tai kokonaan. Verkko-ohjauksessa voidaan käyttää välineenä esimerkiksi Teamsia, Wilmaa ja sähköpostia. Verkko-ohjausta voidaan toteuttaa sekä lähiopetuksessa että etäopetuksessa.

Ohjausta toteuttavat lukiossa myös aineenopettajat ja ryhmänohjaajat. He voivat käyttää ohjauksessaan myös edellä mainittuja työtapoja ja menetelmiä. Aineenopettajien ja ryhmänohjaajien antaman ohjauksen sisällöt ovat kuvattuna luvussa 4. ohjauksen toimijat.

OSYKissa

- *opintojen etenemisen seurantaan liittyvät käytänteet: Ryhmänohjaaja seuraa oman ryhmänsä opintojen etenemistä. Joka periodin arvioinnin valmistuttua pidetään opo-ro-palaverit, joissa seurataan opintojen edistymistä ja sovitaan toimenpiteet, jos opinnot eivät ole edenneet suunnitelmien mukaisesti.*
- *opiskelusuunnitelman(A) laatiminen ja päivittäminen (opintojaksojen ja moduulien valinta): 1. vuoden opiskelijoiden kanssa 1. vuoden syksyllä opinto-ohjauksen oppitunneilla suunnitellaan opintoja ja tehdään valinnat 3. -5. periodeille. Ryhmänohjaajan kanssa käydään keskustelu ja täytetään osittain ohjaussuunnitelmaa Wilmaan. Suunnitelmaa seurataan ja päivitetään, tarvittaessa henkilökohtaisessa ohjauksessa opinto-ohjaajan kanssa.*
- *ylioppilastutkintosuunnitelman(B) laatiminen ja päivittäminen: Suunnitelma laaditaan 1. vuoden keväällä opinto-ohjauksen oppitunneilla. Sitä voidaan tarvittaessa päivittää.*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelman(C) laatiminen ja päivittäminen: Jatko-opintoja aloitetaan suunnittelemaan alustavasti jo 1. vuodesta alkaen (kirjataan lomakkeeseen A). Lomake C täytetään yleensä 3. vuonna.*

6. OHJAUKSEN YHTEISTYÖ TYÖELÄMÄN JA MUIDEN OPPILAITOKSEN ULKOPUOLISTEN TAHOJEN KANSSA

Korkeakouluyhteistyö

Lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua Oulun korkeakoulupäivälle syyslukukauden aikana. Tapahtumassa tutustutaan Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun koulutustarjontaan. Opinto-ohjaaja osallistuu lukuvuosittain Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun järjestämiin yhteistyöverkostotapaamiseen (esim. Hakijan päivä ja Opopatio). Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat käyvät esittelemässä eri koulutusaloja lukiolaisille. Koulutusaloihin tutustumisia järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Toiminnassa hyödynnetään myös etäosallistumismahdollisuuksia.

Lukiolaisille tiedotetaan mahdollisuuksista korkeakouluopintoihin lukio-opintojen aikana. Pääasiallisina yhteistyökumppaneina toimivat Oulun Yliopisto ja Oulun Ammattikorkeakoulu.

Työelämä

Mahdollisuuksien mukaan lukiolaisille järjestään yritysvierailuja ja yritysten edustajien vierailuja kouluille. Eri oppiaineissa voidaan perehtyä työelämään liittyviin teemoihin. Lukiolaisille tiedotetaan työelämän ajankohtaisista tapahtumista ja lukiolaiset osallistuvat niihin mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi hyödynnetään kaupungin tarjoamat mahdollisuudet työelämään tutustumisessa (esim. kesätyöseteli). Yhteistyötä tehdään myös Oulun BusinessAseman kanssa.

Huoltajat

Lukioissa järjestetään huoltajille suunnattuja tilaisuuksia sekä tiedotetaan opiskeluun ja opiskeluhuoltoon liittyvistä ajankohtaisista asioista. Yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään opiskelijan tuen tarpeen mukaan. Lukiossa voidaan myös järjestää tapaamisia huoltajien, koulun ja opiskeluhuollon henkilöstön kesken. Lukiossa voi toimia myös vanhempaintoimikunta.

Muut yhteistyötahot

Yhteistyötä voidaan tehdä muun muassa seuraavien tahojen kanssa:

- Toisen asteen oppilaitokset
- Etsivä nuorisotyö (jokaiselle lukiolle nimetty oma työntekijä)
- Nuorisotoimi, esimerkiksi Byströmin Ohjaamo
- TE –palvelut
- Kolmannen sektorin toimijat
- Seurakunnat

OSYKin abiturientit osallistuvat vuosittain Hakijan päivään. Työelämäyhteistyötä tehdään Business Oulun kanssa. Vanhempainiltoja järjestetään vuosittain 9-luokkalaisten vanhemmille (Tervetuloa lukioon), 1. vsk vanhemmille, 2. vsk vanhemmille ja Vanhempaintoimikunta järjestää kaikille yhteisen vanhempainillan. Vanhempainkahvit järjestetään 1. vsk vanhemmille syksyisin.

7. OHJAUSTOIMINNAN ARVIOINTI

Koko koulun ohjaustoimintaa arvioidaan lukiokohtaisesti säännöllisesti. Tarvittaessa ohjaustoimintaa voi arvioida myös kaupunkitasolla. Ohjaustoimintaa voidaan arvioida esimerkiksi

- erillisin kyselyin ohjaustoiminnasta esimerkiksi kyselyt lukion aloittaville, jatko-opintosuunnitelmakyselyt, kyselyt ryhmäohjauksista,
- osana muita kyselyitä kuten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely tai
- laadullisesti, esimerkiksi opettajainkokouksessa keskusteluin.

Arvioinnissa voi ottaa huomioon esimerkiksi seuraavia näkökulmia

- opiskelijälähtöisyys,
- saavutettavuus, esteettömyys,
- tasa-arvo, yhdenvertaisuus,
- osallistaminen, avoimuus,
- palvelujen ja henkilöstön ammattimaisuus ja
- tutkimusperusteisuus.

Arvioinnin tulosten perusteella kannattaa suunnata lukion ohjauksen kehittämistoimintaa.